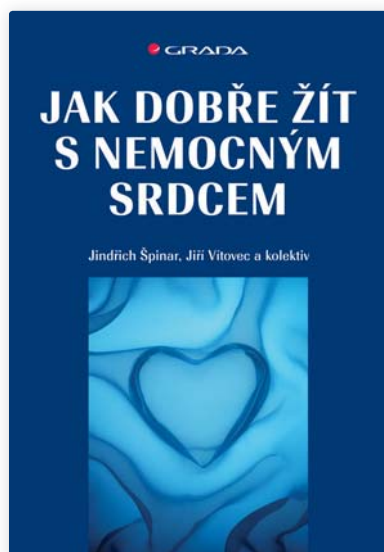

Jindřich Špinar, Jiří Vítovec a kolektiv: Jak dobře žít s nemocným srdcem

Praha: Grada Publishing, 2007, 254 stran.

První vydání, formát 240 × 165 mm, barevný, brožovaný výtisk.

ISBN: 978-80-247-1822-4, cena 329 Kč.

Důvod, proč jsem napsal tuto zprávu o knize, která má v roce 2007, až nyní, je jen jediný: tak jako většina lékařů sice pečlivě sledují informace o vydávaných knihách pro lékaře, ale nesledují vydávanou literaturu určenou nemocným. Je to jistě chyba: bez spolupráce nemocného nelze předpokládat jeho vysokou compliance, a tedy úspěch mnohdy složité léčby; vysoký stupeň compliance lze předpokládat především u informovaného pacienta.

Profesoři J. Špinar a J. Vítovec si této skutečnosti byli jistě vědomi, když spolu s dalšími dvanácti spolupracovníky napsali tuto informační brožuru. Je určena především (vzdělaným) laikům, hlavně s kardiovaskulárními chorobami, i když číst by ji měli především ti zdraví. Oceňuji ji především jako součást komplexní primární prevence srdečních chorob. Jako zdroj informací v sekundární prevenci by měla být (skoro) povinnou četbou.

Odborný obsah je rozdělen do 12 kapitol. Po kratičkém úvodu (4 strany) jsou ve druhé kapitole (6 stran) uvedeny základní anatomické a fyziologické informace o srdci. Třetí kapitola se věnuje prevenci kardiovaskulárních chorob (34 stran). Od názvu čtvrté kapitoly byl převzat název knihy „*Jak žít s nemocným srdcem*“ (69 stran). Všechny její podkapitoly (10) formálně odpovídají na 10 otázek, které uvádí zájmemné příslovce „jak?“. Podobně je výrazem „Léky při“ uvedeno 9 podkapitol v páté kapitole o nejčastěji používaných lécích (32 stran). Následující kapitoly mají názvy: Vyšetření srdce (24 stran), Fyzická aktivita kardiaků (2 strany), Dietní opatření v nemocnici (10 stran), Léky a potraviny (12 stran), Balneoterapie – lázeňská léčba (14 stran) a Právní aspekty (obsahuje i soubor posudkových aspektů – 24 stran). Poslední kapitola Pojmy, zkratky, odkazy (4 strany) vysvětluje některé základní výrazy a nejčastěji používané zkratky, uvádí i několik užitečných internetových adres. Textovou část knihy uzavírá rejstřík přiměřeného rozsahu.

Text odlehčují informace o tradovaných mýtech a odpovědi na otázky, které pacienti nejčastěji kladou.

Knihy je bohatě ilustrována dvěma typy obrázků. Pro laiky budou velice cenné informační nákresy a schémata složitějších situací (např. anatomie srdce, rozvoj aterosklerotických cévních změn, implantace elektrod do srdce aj.) a velmi vtipné a milé kresby o příslovcích, které se vážou k srdci. Jejich autorem je profesor MUDr. Pavel Bravený, CSc. Skutečnost, že byly již publikovány v Kardiologické revue, nevadí, laici tento časopis nečtou.

Při čtení knihy jsem si znovu uvědomil, jak je těžké psát pro laiky. Jak velký rozsah by měla kniha mít, aby laik neztratil chuť ji celou (!) přečíst (je 254 stran málo, nebo už mnoho?), jak se vyhnout používání odborných latinských nebo slangových výrazů a ve snaze umožnit pochopení se nedopustit chyby (např. blokátory vápníku?), co zaslouží obrazovou ilustraci (např. pojem arytmie? nebo snad polymorfni komorová tachykardie typu torsade de pointes?).

Je skutečně těžké rozhodnout, co napsat a co je již nadbytečné. Pedagogicky činní pracovníci mají tendenci množství informací zvětšovat. Z vlastní zkušenosti vím, že nejtěžší je rozhodnout se, jak text zkrátit.

Na otázku, zda se autorům jejich počín podařilo, odpoví částečně i prodejnost brožury. Uvědomme si, že řada nemocných se spokojí s informacemi, které o své chorobě získá od ošetřujícího lékaře a že čtení (zvláště) tlustých knih a brožur není ani obvyklé, ani oblíbené. Konečně ani my, kliničtí lékaři, k tomu naše nemocné příliš nenabádáme. A to ani v době, když mají nejvyšší compliance – tj. při hospitalizaci po akutní kardiovaskulární příhodě.

Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc.,
3. interní klinika, VFN a 1. LF UK, Praha,
e-mail: jvpetr@quick.cz a petrasek@galen.cz